

WARUNKI I SPOSOBY OCENIANIA UCZNIÓW WRAZ Z WYMAGANIAMI EDUKACYJNYMI Z EDUKACJI OBYWATELSKIEJ (Operon, liceum i technikum, zakres podstawowy)

I. Założenia ogólne

1. Przedmiotem oceniania jest:
 - o suma posiadanych wiadomości i umiejętności oraz gotowość do ich zaprezentowania,
 - o aktywność intelektualna ucznia: rozumienie tekstów źródłowych, instrukcji i poleceń, udział w dyskusjach, praca indywidualna i zespołowa,
 - o umiejętność korzystania z różnych źródeł wiedzy (Konstytucja RP, teksty prawne, materiały prasowe, Internet, programy edukacyjne),
 - o umiejętności komunikacyjne (w mowie i piśmie), w tym posługiwanie się terminologią społeczną, obywatelską i prawną na poziomie podstawowym,
 - o postawa obywatelska i aktywność w życiu szkolnym oraz lokalnym.
 2. Ocenianiu podlega zarówno opanowanie materiału teoretycznego, jak i realizacja działań praktycznych (działania obywatelskie, projekt edukacyjny, portfolio).
 3. Nauczanie odbywa się zgodnie z programem Operon. Szczegółowe wymagania tematyczne dostępne są na stronie wydawnictwa.
-

II. Elementy praktyczne

Każdy uczeń w trakcie nauki edukacji obywatelskiej:

1. Realizuje **co najmniej cztery działania obywatelskie** (np. wolontariat, sonda uliczna, spotkanie z radnym, udział w obchodach rocznicowych, zbiórka publiczna).
 2. Prowadzi **portfolio** dokumentujące wykonane działania, które przedstawia na zakończenie okresu.
 3. Uczestniczy w **projekcie edukacyjnym** – społecznym lub badawczym, odpowiadającym na lokalny problem społeczny (co najmniej jeden projekt w trakcie cyklu nauczania).
-

III. Warunki i sposoby oceniania

1. Ocenianiu podlegają:
 - o wiedza i umiejętności merytoryczne,
 - o aktywność na zajęciach i w działaniach obywatelskich,
 - o wykonane prace pisemne (kartkówki, sprawdziany, zadania domowe, eseje, analizy źródeł),
 - o projekty indywidualne i grupowe,
 - o udział w dyskusjach i debatach,

- portfolio ucznia.
 - 2. Formy sprawdzania osiągnięć uczniów:
 - odpowiedzi ustne,
 - testy i sprawdziany,
 - prace pisemne krótkie i dłuższe,
 - analiza tekstów źródłowych i aktów prawnych,
 - prace praktyczne (plakaty, prezentacje, symulacje, wypełnianie dokumentów),
 - dokumentacja działań obywatelskich i projekt edukacyjny.
 - 3. Oceny są wystawiane zgodnie ze skalą stopni szkolnych (1–6).
-

IV. Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania

Ocena dopuszczająca (2):

- zna podstawowe pojęcia społeczne i obywatelskie,
- potrafi wskazać kilka praw i obowiązków obywatela,
- rozpoznaje symbole narodowe,
- rozróżnia fakty od opinii,
- formułuje proste wypowiedzi na tematy obywatelskie,
- uczestniczy w podstawowych działaniach obywatelskich organizowanych w klasie.

Ocena dostateczna (3):

- zna podstawowe fakty dotyczące ustroju RP i funkcjonowania państwa,
- wskazuje instytucje państwowe i samorządowe oraz ich zadania,
- umie podać przykłady działań obywatelskich,
- posługuje się podstawową terminologią społeczną i prawną,
- uczestniczy w działaniach obywatelskich wymaganych przez program.

Ocena dobra (4):

- zna zasady funkcjonowania państwa i samorządu,
- wskazuje związki między prawami i obowiązkami obywatela,
- samodzielnie formułuje proste wnioski o życiu społecznym i politycznym,
- stosuje wiedzę w praktyce (analizuje fragmenty aktów prawnych),
- opracowuje proste materiały (plakat, notatkę),
- poprawnie wypełnia proste dokumenty urzędowe,
- aktywnie uczestniczy w projekcie i dokumentuje działania w portfolio.

Ocena bardzo dobra (5):

- opanował materiał objęty podstawą programową,
- analizuje źródła prawne i obywatelskie,
- wyciąga wnioski i ocenia zjawiska społeczne,
- dostrzega znaczenie aktywności obywatelskiej,
- omawia zasady demokratycznego państwa prawa i mechanizmy wpływu obywateli na władzę,
- współorganizuje działania obywatelskie,

- prowadzi staranne portfolio i angażuje się w projekt.

Ocena celująca (6):

- posiada wiedzę wykraczającą poza podstawę,
- samodzielnie poszerza wiadomości i krytycznie analizuje zjawiska społeczne,
- aktywnie interesuje się sprawami publicznymi (projekty, konkursy, debaty, wolontariat),
- formułuje dojrzałe opinie i oceny,
- inicjuje działania obywatelskie i potrafi prowadzić projekty,
- łączy wiedzę obywatelską z innymi dziedzinami,
- wyróżnia się zaangażowaniem i wysokim poziomem pracy w portfolio.

IV Sposoby sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- odpowiedzi ustne,
- krótkie ćwiczenia praktyczne,
- kartkówki (maks. trzy ostatnie tematy, mogą być niezapowiedziane),
- sprawdziany, testy, prace klasowe (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem),
- zadania domowe,
- projekty edukacyjne, referaty, prezentacje,
- udział w dyskusjach, pracy zespołowej, debacie,
- praca na lekcjach.

Zasady oceniania:

- nauczyciel systematycznie ocenia postępy uczniów,
- oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców,
- uczeń lub rodzic ma prawo zapoznać się ze sprawdzonymi pracami,
- w przypadku niesamodzielnej pracy (ściągnięcie, plagiat) uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną,
- dopuszcza się wpisanie litery „N” jako informacji o braku pracy – po jej oddaniu uczeń otrzymuje ocenę zgodną z wynikiem.

V. Zasady i formy poprawiania osiągnięć

- **Uczeń ma prawo poprawić każdą ocenę cząstkową** – w terminie ustalonym przez nauczyciela.
- Uczeń, który z przyczyn losowych nie mógł pisać sprawdzianu w wyznaczonym terminie, powinien go napisać w ciągu **2 tygodni** od pierwotnej daty.
- Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu w ciągu **tygodnia** od dnia podania wyników.
- **Uzupełnianie braków oznaczonych jako „N”:**
 - w przypadku kartkówki lub sprawdzianu – w ciągu **2 tygodni**,
 - w przypadku zadania domowego, prezentacji, referatu lub innej formy pracy – w ciągu **1 tygodnia** od dnia wyznaczonego przez nauczyciela.

VI. Warunki i tryb uzyskiwania wyższej niż przewidywana (proponowanej) oceny końcoworocznej z edukacji obywatelskiej

1. **Możliwość uzyskania wyższej oceny**

Uczeń może uzyskać wyższą roczną ocenę klasyfikacyjną z edukacji obywatelskiej niż przewidywana, przystępując do sprawdzianu obejmującego **materiał teoretyczny z całego roku szkolnego oraz ocenę wykonanych działań praktycznych** (projekty, portfolio, działania obywatelskie).

2. **Zgłoszenie wniosku**

- Uczeń, który chce uzyskać wyższą roczną ocenę, składa wniosek w sekretariacie szkoły o przeprowadzenie sprawdzianu na podwyższenie oceny.
- We wniosku uczeń wskazuje stopień, który chciałby uzyskać, i uzasadnia swój wniosek.
- W imieniu ucznia niepełnoletniego wniosek mogą złożyć rodzice lub prawni opiekunowie.
- Wniosek należy złożyć **nie później niż 3 dni robocze po określonym w harmonogramie pracy szkoły terminie ustalania przewidywanych ocen rocznych**.
- Dyrektor szkoły przekazuje wniosek nauczycielowi uczącemu edukację obywatelską.

3. **Przeprowadzenie sprawdzianu**

- Sprawdzian przeprowadza nauczyciel uczący edukację obywatelską, a w przypadku jego nieobecności dyrektor wyznacza zastępstwo.
- Forma sprawdzianu:
 - **teoretyczna** – sprawdzian pisemny, czas trwania do 60 minut;
 - **praktyczna** – ocena wykonanych działań obywatelskich, projektów i portfolio.
- Nauczyciel określi dokładnie, co uczeń ma wykonać, oraz wyznaczy **datę i formę sprawdzenia**.
- Uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi nauczyciel dostosowuje formę i czas trwania sprawdzianu do ich możliwości.
- Termin i miejsce przeprowadzenia sprawdzianu wyznacza nauczyciel; wychowawca przekazuje te informacje uczniowi i jego rodzicom.
- Sprawdzian musi odbyć się **najpóźniej dzień przed terminem ustalania ocen rocznych**.

4. **Ocena końcowa**

Po przeprowadzeniu sprawdzianu nauczyciel podejmuje decyzję o wystawieniu **ostatecznej rocznej oceny klasyfikacyjnej z edukacji obywatelskiej**, uwzględniając zarówno materiał teoretyczny, jak i wykonane działania praktyczne (projekty, portfolio, działania obywatelskie).

VII. PROGI PROCENTOWE

Przy ocenianiu prac pisemnych obowiązują następujące progi:

- **celujący**: 99 – 100 %

- **bardzo dobry:** 90 – 98 %
- **dobry:** 75 – 89 %
- **dostateczny:** 51 – 74 %
- **dopuszczający:** 40 – 50 %
- **niedostateczny:** 0 – 39 %